Poštnina plačana v gotovini

Leto XX.

TRGOVSKI LIST

Številka 66.

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 din, za ½ leta 90 din, za ¼ leta 45 din, mesečno 15 din; za inozemstvo: 210 din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo in upravništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici 23. — Rokopisov ne vračamo. — Račun pri pošt. hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Tel. št. 25-52.

Izhaja vsak ponedeljek, sredo in petek

Ljubljana, ponedeljek 14. junija 1937

Cena posamezni številki din 1·50

V ozkih razmerah

Kadar so ljudje prisiljeni, da žive na ozkem prostoru leta in leta skupaj, takrat se navadno pripeti, da se prično sovražiti tudi najboljši prijatelji. V tej stisnjenosti se ljudje preveč spoznajo, vedno isti obrazi postanejo odvratni samo zato, ker jih mora človek vedno gledati, ker je pač človeška duša takšna, da potrebuje izpremenb in raznovrstnosti. Tudi najboljša in najslajša stvar postane priskutna, če jo mora človek neprestano uživati.

Ta resnica se pozna tudi v našem javnem življenju. Slovenci smo majhen narod, ravno tako veliki smo, da smo še narod; zato živimo v ozkih razmerah, stisnjeni na ozkem prostoru, da drug drugega temeljito poznamo. Zato se tudi tako često poraja ona tipična slovenska lastnost, da smo svojemu človeku »fovš« in zavistni za vsako malenkost, dočim se prav nič ne razburjamo, če uživa še mnogo večjo dobrino tujec med nami. Slovenska »fovšija« je posledica naših ozkih razmer.

Da se te »fovšije« rešimo, ni druge poti, kakor da skušamo vedno širiti vsaj svoj duševni horizont, da potem ne bomo v tej meri občutili ozkosti prostora in razmer, v katerih se moramo gibati. Zato bi morali vsi, ki vodilno posegajo v naše javno življenje, gledati predvsem na to, da se horizont našega javnega življenja ne zožuje, ampak širi. Visoke ideale, ki odpirajo široke poglede, je treba dajati narodu, ne ga pa siliti, da se zaradi najbolj malenkostnih vprašanj vsakdanjega življenja vedno bolj zapleta v strast in medsebojno nasprotje. Ni dobro potencirati še mržnje, ki je nastala iz ozkosti razmer in mržnji dovajati vedno nove hrane. Nasprotno je potrebno! Opominjati neprestano na velike skupne stvari, ki zahtevajo složno delo in ki krepe čut vzajemnosti vseh, ki so Slovenci.

Pogled v naše preteklo politično življenje nam jasno kaže, da smo napredovali le takrat, kadar smo kljub svojim ozkim razmeram delali za zmago velikih idealov. Ti ideali so plemenitili posameznika in ves narod, ti ideali so večali delavnost in požrtvovalnost ljudi, ti ideali so dajali posameznikom in narodu najlepše spomine, nepozabne ure tihega in lepega zadoščenja in plemenitega ganotja. Ti ideali so bili ona sila, ki nas je v dveh generacijah dvignila do višine kulturnega naroda in ki je ustvarila vse to, na kar smo danes po pravici ponosni.

Kadar pa smo uprli poglede le v svoje ozke razmere, kadar smo živeli le naveličani drug drugega na ozkem prostoru, takrat smo doživljali le neprijetnosti in nevšečnosti ter izgubljali to, kar smo preje dosegli. Že same po sebi ubijajo ozke razmere, če pa njih ožino se povečujemo, potem se mora zlo le še povečati. Naša politika na to temeljno resnico silno pogosto pozablja in zato se tako dostikrat zgodi, da je baš politika vzrok, da ni naših ozkih razmer nikdar konec in da zaradi njih vedno bolj trpimo.

Danes nas zopet tarejo naše ozke razmere in vedno bolj se čuti potreba, da vstane kdo in odkrije nove perspektive na naše narodno življenje in da pokaže nove horizonte. Če se to ne zgodi kmalu, potem je v resnici nevarnost, da se bomo zgrizli v medsebojni mržnji, naša medsebojna nestrpnost je res že do te mere narasla. Res ni treba biti posebno oster opazovalec, da se more to konstatirati. Tem bolj čudno je zato, da se nihče za ta žalostni razvoj ne zmeni in da se nihče ne bori proti ozkosti razmer, ki nas vedno bolj in bolj duše.

Narodu je treba kazati pot v svetlejšo bodočnost, ne pa siliti njegov pogled samo nazaj na razne nevšečnosti, ki jih je moral doživeti s te ali one strani. Še dolgo nismo in ne bomo v tem srečnem položaju, da bi si priborili tudi najbolj osnovna jamstva za nemoten razvoj našega gospodarskega in kulturnega življenja. Še silno mnogo intenzivnega in složnega dela bo treba, da si bomo priborili vse to, kar neobhodno potrebujemo. Toda za složno delo je treba ustvariti tudi potrebno podlago, ki pa ne more biti v ozkosti razmer, temveč le v širokih pogledih in v razširjenem horizontu.

Naj nas že nehajo ubijati naše ozke razmere!

Upoštevajte težko gospodarsko stanje Slovenije

Davčne osnove se morajo znižati!

Ponovno smo že naglasili v »Trgovskem listu«, da se je gospodarsko stanje v mnogih pokrajinah naše države zboljšalo, ne pa tudi v Sloveniji. Ponovno so to potrdile tudi vse naše prve gospodarske organizacije in ponovno so to povedali tudi naši najodličnejši gospodarski strokovnjaki, ki so obenem tudi svarili pred posledicami, če bi se davčna obremenitev Slovenije še povečala. Tudi banska uprava sama je resničnost teh konstatacij potrdila, ko je navedla, da se je zaradi izredno slabe letine znižal narodni dohodek Slovenije lani **za pol milijarde din.** Po tej že uradni konstataciji so gospodarski krogi pač z vso pravico pričakovali, da bo davčno breme Slovenije olajšano.

Zato smo bili tem bolj razočarani, ko smo pogledali v letošnje nove davčne odmere. Ne samo, da se te niso prav nič zmanjšale, temveč so se ponekod še povečale, kakor da bi Slovenija preživela lani leto izrednega blagostanja. Vsi pa vemo, da je bilo leto izredno slabe letine.

Tem bolj pa smo se začudili zaradi te visoke odmere, ko je vendar posebna deputacija vseh naših gospodarskih organizacij obiskala direktorja in pomočnika finančne direkcije ter obema na podlagi konkretnih dejstev dokazala, kako so posli v Sloveniji padli. Kljub temu je smatrala davčna uprava za umestno, da ohrani davčno odmero na stari višini.

Razgrnjene davčne sezname smo si ogledali le v naglici, a je ta bežen pogled že zadostoval, da smo se morali optimizmu davčne uprave naravnost čuditi! Vzemimo na primer samo trgovine z manufakturnim blagom. Za vse večje manufakturne trgovine je določena davčna osnova nad 100.000 din, a tudi nad 300.000 in celo nad 500.000 din. Kakor da bi bila manufakturna tugovina v Ljubljani vsaj še senca nekdanje slave in moči!

Ali res ne ve davčna uprava za vse udarce, ki so znižali manufakturno trgovino v Ljubljani na minimum? Nekdaj je bila v Ljubljani manufakturna trgovina na debelo v cvetju in po vsem jugu so imeli zastopniki ljubljanskih manufakturnih veletrgovin obilo posla. Ti časi so se danes temeljito nehali, deloma zbog pravne nezanesljivosti, deloma pa zato, ker so tekstilne industrije same prevzele vlogo manufakturnih veletrgovin. Saj že skoraj ne bo večjega kraja, v katerem ne bi imele tekstilne tvornice lastne prodajalne! In koliko prodajo danes potniki tvornic! Kaj je še ostalo manufakturnim trgovinam?

Pa še tisto, kar je ostalo, odjedajo krošnjarji. Cela dobro urejena skladišča krošnjarjev v Ljubljani so bila odkrita in ne mine dan, ko ne bi bilo kar več krošnjarjev z manufakturnim blagom zasačenih pri njih nelegalnem poslu. Vsak tak krošnjar manjša davčno moč trgovca in davčna uprava naj že enkrat to upošteva. Pri vedno manjših poslih ne more dobiček rasti, temveč samo padati! In dobiček ljubljanske trgovine pada že skozi vsa zadnja leta!

Davčna uprava pa naj upošteva tudi to, da je bila že cela vrsta davščin zvišana in da je že zaradi tega vsako povišanje davčne osnove tem bolj občutno. Naj upošteva davčna uprava tudi to, da trpi vsa trgovina, ker še vedno niso sanirani naši denarni zavodi, ker je trgovec bil tudi pri likvidaciji kmečkih dolgov težko zadet, ker se je zvišal carinski ažio, ker so povišane občinske davščine, ker se plačilna moč prebivalstva ni povečala, temveč poslabšala!

Kje vendar najde davčna uprava razloge za svoj optimizem? Kako more vendar utemeljiti svoje naziranje, da je ostala davčna moč trgovstva nezmanjšana, oziroma da se je celo povečala?

Popolnoma nemogoče je, kar zahteva davčna uprava od trgovine. Kakor nam je žal, toda pri najboljši volji ne moremo reči nič drugega ko to, da so računi davčne uprave popolnoma zgrešeni. Trgovina ni imela večjih, temveč manjše dohodke in ker je imela manjše dohodke, zato tudi ne more plačati večjih davkov. To je jasno ko beli dan in tu je vsaka nadaljnja debata odveč.

Zato apeliramo na davčno upravo, da se ozira na dejanske razmere, da upošteva poslabšano gospodarsko stanje Slovenije in da ji zato njeno davčno breme olajša. Saj je itak v Sloveniji to breme tako visoko, kakor niti v eni drugi pokrajini! A Slovenija je agrarno pasivna dežela! Koliko je morala samo izdati več za svojo prehrano zaradi zvišanja žitnih cen! Že zaradi tega bi se moralo znižati njeno davčno breme!

Kadar je padel dohodek za pol milijarde, ne more biti davčni donos večji! Upamo, da bo tudi davčna uprava to uvidela in zato upamo, da se bo Sloveniji davčno breme odmerilo pravilno. Neizogibna gospodarska nesreča bi sicer zadela Slovenijo!

Ustanovitev enotne organizacije jugoslov. lesnih organizacij

V četrtek je bila v dvorani zagrebške borze pod predsedništvom Franje **Baričeviča** konferenca zastopnikov vseh naših lesnih organizacij iz Ljubljane, Sušaka, Sarajeva in Zagreba.

Na konferenci je bilo **soglasno sklenjeno,** da se ustanovi kot centralna organizacija jugoslovanskega lesnega gospodarstva **»Stalna delegacija lesnega gospodarstva v kraljevini Jugoslaviji«.** Ta stalna delegacija bo nadaljevala delo dosedanjega Osrednjega odbora jugoslovanskega lesnega gospodarstva. Predložen je bil tudi pravilnik nove delegacije ter je bil soglasno odobren. V priznanje zaslug za jugoslovansko lesno gospodarstvo je izrekla konferenca svoje priznanje in zahvalo **dr. Ulmanskemu** kot predsedniku in inž. Ivanu **Dubravčiču** kot tajniku bivšega osrednjega odbora.

Konferenca je nato soglasno odobrila sklepe lesne konference na Sušaku ter v zvezi s temi sklepi **konkretizirala svoje zahteve** glede bližnjih pogajanj za sklenitev nove **trgovinske pogodbe z Italijo.** Te zahteve se bodo poslale odločujočim krogom.

Podrobno so se razpravljala tudi vprašanja, ki so v zvezi z izvajanjem **uredbe o minimalnih mezdah.** Zlasti se je razpravljalo o škodljivih posledicah naredbe, ki jo je izdal o minimalnih mezdah ban vrbaske banovine. Konferenca je sklenila, da bo v tej zadevi opozorila predsednika vlade, da se takšne naredbe ne bi smele izdajati brez zaslišanja zainteresiranih organizacij, ker je sicer vsako uspešno poslovanje podjetij nemogoče. Državne oblasti naj bi same iniciativno posegale v pogajanja med delodajalci in delojemalci šele takrat, ko bi spoznale, da so ta pogajanja na mrtvi točki ali brezuspešna.

Zlasti je konferenca opozorila, da je čisto nemogoče določevati pri delu v gozdovih trajanje delovne dobe, ker je tu vsako nadzorstvo nemogoče. **Tu brez akorda ne gre!**

Nato je konferenca razpravljala **o sedanjih deviznih predpisih** in ugotovila, da ti zaradi izpremenjenih gospodarskih razmer ne ustrezajo več. **Kliringi bi se morali začeti sistematično odpravljati.** Zlasti pa je treba obračunski klirinški tečaj prilagoditi dejanskim paritetam, da se ne bi s prenizkim tečajem obremenjeval izvoz. Sedanje klirinške pogodbe se ne ozirajo dovolj na potrebo zagotovitve pravilnega plačevanja terjatev izvoznikov, še manj pa se ozirajo na to, da bi se strankam dejansko izplačevale terjatve po dogovorjenih tečajih. Zaradi tega so imeli **izvozniki v italijanskem kliringu velikanske izgube,** ker so se klirinški čeki odkupovali neenako in po čisto samovoljno določenih tečajih. Ta brez krivde izvoznikov nastala škoda bi se morala na vsak način plačati.

Obvezno izročanje **deviz,** pridobljenih z izvozom, po uradnem obračunskem tečaju pomeni težko obremenitev izvoza. Zato se mora ali opustiti obvezna dolžnost izročanja ene tretjine deviz ali pa se mora ta tretjina obračunavati **po dejanskem tečaju.**

Za kontrolo deviznega prometa, ki izvira iz izvoza, je treba razširiti sistem kumulativnega opravičevanja potrdil za izvozne države tudi na neklirinške države. Izkušnje zadnjega časa zahtevajo nadalje, da se dovoli **kupčevanje s svobodnimi devizami na termin,** da se s tem omogoči kalkulacija izvoznikom.

Izjava novega šefa Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine, da so neutemeljene vesti o novi intervenciji države radi kontrole in novih izvoznih omejitev, je bila z zadovoljstvom vzeta na znanje ter izrečena želja, da se sodelovanje z Zavodom izvede v medsebojnem delu in zaupanju.

Sklicanje prihodnje konference Stalne delegacije lesnega gospodarstva Jugoslavije je poverjeno združenju lesnih trgovcev in industrialcev v Sarajevu.

Razprave pred trgovskim davčnim odborom

Pred trgovskim davčnim odborom se bodo obravnavali predlogi davčne uprave za naslednje pridobitne stroke: dne 26. junija ob 8. uri: **trgovine z mešanim blagom,** dne 28. junija ob 8. uri: **branjarije in mlekarne,** dne 30. junija ob 8. uri: **modno blago, manufaktura, konfekcija in kramarija.**

Seznami davčnih zavezancev in davčnih osnov teh strok so razgrnjeni na vpogled v pisarni mestnega poglavarstva od 12. junija do 19. junija 1937.

Vsi trgovci, ki bi potrebovali v svojih davčnih zadevah kakšnih pojasnil in informacij, naj se obrnejo na združenje trgovcev v Ljubljani.

17. Ljubljanski velesejem uspešen

Danes zaključek velesejma

Obisk ljubljanskega velesejma je bil vse dni enako ugoden kakor prejšnja leta. Posebno se opaža, da prihajajo z dežele vedno bolj pogosto organizirane večje skupine. V soboto in nedeljo so prišle takšne skupine iz Celja, Krope, Šent Jurja ob juž. železnici, Hrastnika in drugih krajev.

Vedno bolj pogostni so tudi obiski iz Primorja in Koroške. Iz Trsta je včeraj zopet prišla večja skupina izletnikov, prav tako iz Koroške. V nedeljo si je ogledal velesejem tudi predsednik celovške organizacije »Volksfestausstellung« komercialni svetnik **Steiner.**

Redne obiskovalce ima ljubljanski velesejem tudi iz hrvaških in srbskih krajev. Iz južne Srbije je prišla skupina iz kraja, ki je 53 km oddaljen od železnice. Bili so navdušeni nad velesejmom in so izjavili, da pridejo prihodnje leto v še večjem številu.

V nedeljo je prišel na velesejem tudi glavni urednik sofijskega trgovskega lista Savadijev. Izjavil je, da bo za jesenski velesejem organiziral iz Bolgarske dva posebna vlaka, ki bosta imela po tisoč potnikov. Tako bo tudi ljubljanski velesejem znatno pripomogel k utrditvi bolgarsko-jugoslovanskega prijateljstva.

Posebno velik je bil obisk velesejma v nedeljo. Po vsem sejmišču je bila prava gneča in posebno na nekaterih mestih se je komaj prišlo naprej. Tudi sedanji velesejem je dokazal, da ima ljubljanski velesejem že svojih 100.000 obiskovalcev zagotovljenih.

Posebno razveseljivo pa je, da so zadovoljni z doseženim uspehom tudi razstavljalci. Kupčija je bila živahna in vsi predmeti so se prodajali dobro. Posebno v avtomobilski, pohištveni in tekstilni stroki so bili sklenjeni pomembni zaključki.

Odklanjamo vsake grožnje

V notici »Ljubljana v žalnih zastavah« si je dovolil sobotni »Slovenec« tudi naslednje čisto nepotrebne besede: »...Nekatere trgovske hiše v Ljubljani nikakor nočejo priznati, da je Rudolf Dolinar mučenik našega naroda. Ta navidezna nevtralnost je za nas opomin. To si bomo zapomnili. Kdor apelira na naše ljudstvo, pa ne časti spomina njegovega mučeniškega sina, ni več vreden naše pozornosti...«

Zelo bi sebi ustregel »Slovenec«, če bi si te malo premišljene grožnje prihranil. Trgovstvo je še vedno dokazalo, da zvesto izpolnjuje svojo narodno dolžnost, prav zato pa tudi odklanja vsake grožnje in naj prihajajo te od katere koli strani. Vsak človek ima pravico do svojega mnenja in tako tudi trgovec in nihče nima pravice groziti mu, če je drugega mnenja. Te elementarne svoboščine si trgovstvo ne pusti vzeti.

Pa še nekaj drugega je treba omeniti. Nikdar ni za gospodarstvo dobro, če se je zamešalo v dnevno politiko. Tudi za vsak gospodarski stan je bolje, če se ne meša v dnevno politiko. To je tudi glavni razlog, če skuša trgovstvo poudariti svojo nevtralnost. Čas bi že bil, da bi se to vendar že enkrat pravilno pojmovalo. Da zna trgovstvo izpolnjevati to, kar zahteva pieteta, pa je trgovstvo tudi pri zadnjem tragičnem dogodku dokazalo in zato so grožnje tem bolj odveč.

Naj si nekateri ne laste pravice, ki jih nimajo in ki jih od nikogar niso dobili!

»Penkala« likvidira

Zagrebška tvornica svinčnikov, polnilnih peres, šolskega pisalnega materiala je sklenila, da likvidira, ker si ni mogla zagotoviti potrebne izvozne kontingente v druge države, domači trg pa je s temi izdelki že prenasičen. Tvornica »Penkala« je uspešno delovala nad 30 let in je spadala v koncern Praštedione. Tvornica se sedaj trudi, da razveljavi svojo pogodbo s kaznilnico v Lepoglavi, kjer se je izdeloval znaten del njenih izdelkov.

»Službeni list«

kr. banske uprave dravske banovine z dne 12. junija objavlja: Odločbo kralj. namestnikov o ustanovitvi generalnega konzulata v Aleksandriji — Pravilnik za zavarovanje podpor in pomoči o bolezni, onemoglosti, starosti in smrti ali nezgodi po predpisu § 7. zakona o zavarovanju delavcev — Pooblastitev Društva jugoslovanskih dramskih avtorjev za opravljanje avtorskopravnega posredništva — Pooblastitev Društva jugoslovanskih glasbenih avtorjev za opravljanje avtorskopravnega posredništva — Odredbo o prepovedi streljanja srnjadi in brakadah v šmarskem srezu — Objave banske uprave o pobiranju obč. davščin.

Poraba energije po svetu

Južnovzhodna Evropa najboli nazadnjaško ozemlje

V posebni številki »Tehnika in gospodarstvo«, ki je izšla kot priloga »Prager Tagblatta«, navaja dr. Karl Uhlig zanimive podatke o uporabi energije na svetu. Iz njegovega članka nekaj ugotovitev.

Poraba energije po svetu je zaradi pomnožitve prebivalstva **močno narasla.** Večjo porabo je skušala tehnika kriti predvsem z bolj varčnim izkoriščanjem energijskih virov. To se ji je tudi posrečilo in iz istih virov pridobiva danes tehnika **za 20 odstotkov več energije** kakor pred vojno. Od leta 1913. do leta 1936. je **poraba energijskih virov narasla za 33%, industrijska svetovna proizvodnja pa za 61%.**

Nastale pa so še druge izpremembe v pridobivanju energij, deloma tudi zaradi avtarkičnih stremljenj. Poleg tega pa se je izpremenila tudi poraba energijskih virov.

Pred vojno je bil glavni **energijski vir premog.** To je premog tudi še ostal, toda v razmerju z drugimi viri je njegova poraba padla.

Tako se je krila poraba energije iz drugih virov ko iz premoga leta 1913. le v višini 10 odstotkov, leta 1925. že v višini 25% in leta 1930. celo 30%.

Dočim se je **svetovna proizvodnja energij** dvignila od 1394 milijonov ton kakovosti črnega premoga v letu 1913. (1 kg črnega premoga 7000 kalorij, rjavega povprečno 2500, nafte 10.000, zemeljskega plina 9000 kalorij) na 1859 milijonov ton v letu 1933., da je torej **dosegla 133% predvojne proizvodnje,** je poraba premoga narasla le **od 1262 v letu 1913. na 1303 milijone ton** v letu 1936., torej samo **za nekaj nad 3 odstotke.**

Nasprotno pa je narasla poraba energij iz nafte, zemeljskega plina **in vodnih sil** od 132 na 556 milijonov ton v letu 1936., torej za 321 odstotkov.

Vpliv avtarkije

Avtarkično gospodarstvo uvaja vsaka država le v sili. Kdor nima sam doma virov energije, jih dobi iz tujine le proti plačilu ali če ni političnih ovir. Zato je vsaka država prisiljena, da si sama pridobi v deželi zadostne vire. Chile je n. pr. pred vojno dobivala iz Anglije 1,6 milijona ton premoga, danes ga več ne potrebuje, ker ga v celoti pridobiva sama. Avstrija je morala iz istega razloga povečati pridobivanje energije z izkoriščanjem vodnih sil, prav tako Japonska in druge države. Nemčija je začela pridobivati sintetično olje iz premoga itd.

Tako so nastali različni tipi držav glede gospodarstva z energijami. Pri tem sta dva **osnovna tipa:** pri enem se poraba premoga povečuje, ker se izkorišča premog na vedno nove načine, da se more govoriti o **renesansi premoga,** pri drugem tipu pa prodira vedno večja poraba kamenega olja, zemeljskega plina in vode. Po odstotku uporabe teh virov se morejo razločevati štirje tipi držav:

1. **Skoraj čisto premogovno gospodarstvo** imajo: Nemčija, Češkoslovaška, Poljska, Madžarska, Belgija in Anglija.

2. **Premog, podprt z vodnimi silami,** uporabljajo: Avstrija, Francija in Japonska.

3. **Premog so izpodrinile vodne sile** v: skandinavskih državah, Italiji, Švici in Kanadi.

4. **Premog se umika kamenemu olju, zemeljskemu plinu in vodnim silam:** Združene države Severne Amerike.

Zanimive so še številke o porabi premoga in energijskih virov na glavo prebivalca v posameznih državah. U. S. A. porabijo za vsakega prebivalca 57 metrskih stotov, od tega premoga 30 metrskih stotov, Anglija 39 oz. 35, Nemčija 23 oz. 21, Francija 19 oz. 15, Švica 24 oz. 8, Češkoslovaška 12,8 oz. 13,3, Avstrija 10,3 oz. 6,7, Poljska 6 oz. 5,5, Madžarska 5,3 oz. 5, Italija 7 oz. 3, Jugoslavija 4 oz. 3, Rusija 8,4 oz. 6,4 in Japonska 9 oz. 5.

Če računamo porabo energije na glavo prebivalca, potem porabijo Združene države Severne Amerike 4,5krat, Anglija 3krat, Nemčija 1,8krat toliko energijskih virov ko Češkoslovaška, Rusija in Japonska pa le po 0,7, Italija in Poljska le po 0,5, Madžarska 0,4 in **Jugoslavija** le 0,3 množine **Češkoslovaške.**

Te številke dokazujejo, da je jugovzhodna Evropa najbolj nazadnjaški del Evrope glede uporabe energijskih virov.

Velike gospodarske koncesije v Nemčiji

Kaj je dosegel v. Neurath v Beogradu

»Prager Tagblatt«, ki je navadno zelo dobro informiran, objavlja naslednje poročilo iz Beograda:

Po informacijah iz poučenega vira so bile, kakor vse kaže, sklenjene za časa bivanja nemškega zunanjega ministra Neuratha v Beogradu **nove gospodarske pogodbe.** Tako je Nemčija zahtevala nov izredni **kontingent 5000 vagonov koruze,** ki bi jo pa plačala v kliringu. Jugoslavija je na to pristala, čeprav pomeni to zanjo veliko žrtev, ker so zaloge koruze precej izčrpane, za koruzo pa se morejo sedaj dobiti proste devize.

Poleg tega je dobila Nemčija pravico, da preišče in začne izkoriščati ev. **železna ležišča v Bosni.** Od Nemčije pridobljeni rudniki za antimon v Liscu v vzhodni Bosni in pri Čačku v Srbiji se bodo spravili v obratovanje s pomočjo **kapitala, ki ga bo dobila Nemčija od jugoslovanske Narodne banke.** Nadalje namerava Nemčija pri Loznici v Srbiji postaviti plavže za predelovanje antimonove rude. Stroji bodo dobavljeni iz Nemčije, za instalacijska dela pa nima Nemčija nobenih deviz na razpolago. S **pomočjo jugoslovanske Narodne banke** bi se moral v ta namen porabiti prav za prav francoski kapital. Borski rudniki v Jugoslaviji, ki so last francoske delniške družbe, dolgujejo namreč neki nemški družbi 12 milijonov dinarjev. Po jugoslovanskih predpisih bi se moral ta denar porabiti za izravnanje klirinškega salda. V tem primeru pa se bo izjemoma dovolilo, da se bo ta znesek uporabil za nemške investicije.

K tej informaciji bi dostavili še vest »Jugoslovanskega Kurirja«, da se namreč iz vseh držav zelo močno povprašuje po našem železu. Tako se zanimajo za našo železno rudo, ki je zelo dobre kakovosti, Romunija, Češkoslovaška, Madžarska, Italija, Nizozemska in Nemčija. Romuniji bomo dobavljali železno rudo za nafto, Češkoslovaški pa proti drugim kompenzacijam, dočim se Madžarski zaenkrat ne bo moglo ustreči.

Za notranjo porabo potrebujemo na leto okoli 400.000 ton železa, kar je približno polovico naše domače proizvodnje. Ko se zgrade še plavži na Jesenicah, se bo proizvodnja železa povečala na 23.000 vagonov.

Po bogastvu železne rude je Jugoslavija med prvimi državami v Evropi. Leta 1936. smo proizveli 430.000 ton železne rude, v letošnjih štirih mesecih pa že 261.000 ton, da bi se letos proizvodnja povečala za 80% na približno 800 tisoč ton.

Nemčija potrebuje vedno več železa ter je znašal njen uvoz železne rude l. 1932. 3,4 milijona ton, leta 1933. 4,5, leta 1934. 8,3, leta 1935. 14,1 in **leta 1936. že 18,5 milijona ton.** Pri nas dosedaj Nemčija sploh ni kupovala železne rude. Danes izda Nemčija letno za železno rudo 2 milijardi din, dočim vsa naša proizvodnja danes ne presega 100 milijonov din. Največ železne rude dobiva Nemčija iz Francije in Švedske.

Francoske finančne težave

V francoskem senatu in v poslanski zbornici je bila velika debata o finančni gospodarski politiki Blumove vlade.

V zbornici je minister **Spinasse** zagovarjal zakonski načrt, s katerim se pooblašča vlada, da ureja carinske pristojbine. To pooblastilo da je potrebno zaradi večje in uspešnejše zaščite francoske proizvodnje. Desnica v zbornici je nastopila proti temu načrtu, ker bi mogel škodovati kmetijstvu. Govorniki so očitali pri tem vladi, da je sploh premalo skrbela za kmetijstvo in da ni izvedla revalorizacije agrarnih proizvodov. Vlada je, kakor so govorili govorniki desnice, žrtvovala kmetijstvo v korist trgovine in industrije.

Poročevalec vladne večine Tandiers pa je zagovarjal sprejem načrta, ker se more le na ta način preprečiti dumping tujine. Vlada potrebuje pooblastilo, da more zvišati uvozno carino za vse blago, ki se uvaža v večji meri, kakor pa so dovoljeni uvozni kontingenti.

Govornik sredine Gaston Gerard je obžaloval, da ni znala vlada izkoristiti razvrednotenja franka. Izvoz da je nazadoval kljub razvrednotenju za 12%, dočim uvoz stalno raste. V prvih 4 mesecih 1937 je dosegel uvoz že vrednost 13,5 milijarde frankov, to je za **66%** več kakor pa v istem času lani. **Cene so danes v Franciji že nad svetovno pariteto.**

V senatu pa je ostro grajal finančno politiko vlade poročevalec finančnega odbora Gardey. Proračunski deficit za l. 1936. znaša že 8'9 milijarde frankov, **letošnji deficit pa bo presegal 9 milijard frankov.** Pri tem pa vsi izredni izdatki, ki nikakor niso všteti, niso niti vračunjeni. Zato apelira na vlado, da ne dovoli nobenih novih izdatkov, če niso ti nujno potrebni. Sploh je dolžnost vlade, da je v sedanjih razmerah čim bolj varčna.

Skoraj istočasno je izdala poročilo o svojih posvetovanjih tudi od fin. ministrstva imenovana **kreditna komisija** o nameravani bančni reformi. Komisija se je izrekla za ustanovitev stalne bančne komisije, ki naj bi imela svoj sedež pri Banki Francije. Ta komisija naj bi imela zelo široka pooblastila za organizacijo in kontrolo kreditov. Brez njenega soglasja se ne bi smela ustanoviti nobena nova banka. Vse banke naj bi izdajale za vsak mesec izkaze o svojem stanju. Večina članov komisije je priporočala, da naložbe banke del svojih vlog v zakladne bone in v bone narodne obrambe. To naj velja tudi za zakonite rezerve bank.

Širite »Trgovski list«!

Politične vesti

Iz Sofije je odpotoval nemški zun. minister v. Neurath v Budimpešto, kjer je imel daljše razgovore z madjarskim zun. ministrom Kanyjo. Komunike, ki je bil izdan o teh razgovorih, naglaša istovetnost naziranj obeh ministrov glede vseh važnejših vprašanj.

Italijanski listi zelo ugodno komentirajo Neurathov obisk v Jugoslaviji in Sofiji.

Za obisk kralja Karola v Varšavi se delajo že velike priprave. Obisk naj bo velikanska manifestacija vojnega pobratimstva Poljske in Romunije.

Maršal Tuhačevski in še sedem drugih sovjetskih generalov je bilo aretiranih ter postavljenih pred posebno vojno sodišče, ker da so bili v zvezi z državo, ki je zelo sovražna sovjetski Rusiji ter opravljali za to državo špionsko službo. Obtoženi so veleizdaje, kršitve vojaške prisege in slabljenja obrambne moči države. Drž. pravdnik zahteva za vse smrtno kazen.

Aretiranim generalom sodi posebno vrhovno sodišče, v katerem so: armijski general Alksnis, maršal Budeni, maršal Blücher, šef generalnega štaba rdeče armade Zapožnikov, armijski general Belov, general Kaširin ter generala Dubenko in Gorjačev. Obtoženi so baje svojo krivdo že priznali.

Stalin je imenoval poseben triumvirat, kateremu je poveril vso oblast v rdeči armadi. Ta triumvirat tvorijo generali: **Vorošilov, Jegorov in Ježov.** Obenem je odredil Stalin v vsej rdeči vojski popolno pregrupacijo komandantov. **Kdor je le količkaj imel zveze s trockisti, je takoj odstavljen.** V Moskvo so poklicani močni oddelki mongolskih čet, da je vsak upor trockistov nemogoč.

Izredno vojno sodišče se je sestalo v petek ter je bila še isti dan izrečena sodba. Vsi obtoženci so bili najprej degradirani, nato pa obsojeni na smrt. Sodba naglaša, da so bili v zvezi s tujo silo, za katero so opravljali špionsko službo. Zagrešili so veleizdajo in delali so za notranji preobrat. Sodba je bila še isto noč izvršena.

Še jasneje govori o krivdi obsojencev vojni minister Vorošilov. V naredbi, ki jo je izdal na vojsko, pravi, da so bili pripravljeni Tuhačevski in tovariši odstopiti neki tuji sili del Rusije, če bi jim ta pomagala izvesti notranji preobrat v Rusiji. Obširno govori tudi Vorošilov o špionski službi obsojencev.

Justifikacija sovjetskih generalov je seveda povzročila celo povodenj komentarjev v evropskem tisku. Ti komentarji pa si silno nasprotujejo ter se vidi, da evropski tisk ni posebno dobro informiran o ruskih razmerah. Menda so še najbliže prišli resnici listi, ki pišejo, da so bili trockisti vedno v dobrih odnošajih z Nemci in nemškim generalnim štabom in da so bili prepričani, da je za Rusijo pravilna samo ona politika, ki se naslanja na Nemčijo. Tuhačevski sam je javno obžaloval, da ni več obnovljena rapallska pogodba. Trockisti so smatrali za glavnega sovražnika Rusije Anglijo. Podobna struja je zelo močna tudi v nemški vojski.

»L'Oeuvre« poroča, da pripravlja Italija novo veliko ekspedicijo za Španijo. Vsi vojaki, ki so se svoje dni prijavili kot prostovoljci za Etiopijo, so poklicani na službovanje ter bodo poslani v posebna taborišča, kjer se bodo vežbali za špansko vojno. Dosedaj so se formirale italijanske čete šele v Španiji in oficirji niso zato poznali moštva. Sedaj pa bodo takoj od začetka določeni oficirji vsem četam. Na ta način upajo, da se bo disciplina močno povečala. Italija bi poslala več deset tisoč vojakov v Španijo.

Angleška vlada je priznala gen. Franca kot vojujočo se stranko. Italijanski listi pozdravljajo to priznanje z velikim navdušenjem.

Francove čete uspešno prodrajo proti Bilbau in so že začele obstreljevati predmestja prestolnice Baskov.

Na otoku Majorka se je baje uprlo 300 Francovih vojakov. Med uporniki in Francu zvestimi četami se je nato vnela bitka ter so uporniki podlegli in se morali udati. Vsi so bili postreljeni. V boju pa je padlo tudi 150 Francu zvestih vojakov.

Čeprav so postali odnošaji med Nemčijo in Avstrijo zelo napeti, pa vendar ne bo odpovedan lani sklenjeni sporazum med obema državama. Pač pa bo imenovana posebna mešana komisija, ki naj dožene, kako bi se mogla sedanja nesoglasja odpraviti.

Čilski parlament je z večino glasov odklonil zakonski načrt o priznanju sovjetske vlade.

Denarstvo

Beograjska borza

Položaj na beograjski efektni borzi je že skoraj tri tedne stabilen, toda z rahlo besistično tendenco. Nekateri namreč poudarjajo, da so tečaji le fiktivni, ker nakupuje drž. vrednostne papirje javna roka. Toda na drugi strani so ti nakupi zelo naravni, ker pač državni denarni zavodi morajo nekam nalagati denar, ki jim kar neprestano doteka. Je pač napaka v tem, ker padajo vloge v zasebnih denarnih zavodih, ki bi pač mogli vse drugače nalagati denar ko državni denarni zavodi.

V splošnem so tečaji papirjev neznatno nazadovali, in so znašali:

	4. jun.	11. jun.
vojna škoda	410·—	408·50
7 % investicijsko	88·50	88·75
4 % agrarne	52·75	52·50
6 % begluške	77·—	76·75
6 % dalmatinci	75·—	74·50
7 % Blair	86·75	86·—
7 % Seligman	100·—	100·—
7 % stabilizacijsko	87·50	87·—

Na deviznem trgu se je znatno dvignil avstrijski šiling, in sicer za 17 poenov, da je narastel na 825, a je na koncu popustil na 822. Italijanska lira je bila po 220, toda brez povpraševanja.

Vedno bolj se čujejo pritožbe proti **klirinškim čekom in tudi proti privatnim kliringom**, ki da povzročajo samo špekulacijo.

Na svobodnem trgu ni bilo izprememb in tečaji so se gibali na podlagi: napoleondor = 310 din.

Angleški zlati zaklad 5krat tako velik ko l. 1929.

Angleška zlata podloga je narasla na 700 milijonov funtov (nad 166·5 milijarde din), to je za petkrat več, kakor pa je znašala leta 1929., ko je bila visoka konjunktura. Seveda pa je treba pri tem upoštevati, da je sedaj cena zlata višja kakor pa je bila l. 1929. Od teh 700 milijonov ima Angleška banka 525 milijonov funtov, 175 milijonov funtov zlata pa valutni izravnalni fond.

Zlata podloga Anglije je trenutno večja ko vsa angleška zadolžitev pred vojno. V kleteh Angleške banke je več zlata ko v vseh drugih evropskih državah, pri čemer seveda Rusija ni všteta. Višina ruske zlate podloge sicer ni znana, splošno pa se računa, da je zelo visoka.

•

V Ljubljani bo dne 23. junija sestanek delegatov jugoslovanskih borz. Predvsem se bo razpravljalo o odpravi omejevanja izvoza pšenice. Trgovci zahtevajo, da se proglasi žitna trgovina kot svobodna vsaj za države, s katerimi imamo preferenčne pogodbe. Prizadu naj se prepusti samo trgovina z državami, v katere je svoboden izvoz nemogoč.

Splošna hranilnica v Varaždinu je praznovala te dni svojo 50letnico. Hranilnica ima nad 10 milijonov din vlog ter je njeno stanje tako dobro, da ji ni bilo treba zaprositi za zaščito.

Davčni oddelek finančnega ministrstva je izdal odlok, da bruto dohodki zakupnikov velikoprodaje monopolskih predmetov niso zavezani plačilu splošnega davka na poslovni promet.

Zaradi rastočega tujskega prometa se je povpraševanje po turistični marki dvignilo, kar je imelo za posledico, da se je njen tečaj dvignil od 45·5 na 47 odstotkov.

Konkurzi - poravnave

Razglašen je konkurz o premoženju zapuščine po pok. **Alojzu Bračiču**, trgovcu v Zamarkovi. — Konkurzni sodnik dr. Haunig, upravnik mase dr. Stupica, odvetnik pri Sv. Lenartu. Prvi zbor upnikov dne 17. junija ob 10., oglasitveni rok do 14. avgusta, ugotovitveni narok dne 27. avgusta ob 10. pri sodišču v Sv. Lenartu.

Nadalje je razglašen **konkurz o trgovki Alojziji Bračič** v Zamarkovi. Vsi podatki isti ko pri prejšnjem konkurzu.

V konkurzni zadevi **tvrdke »Tekstilna industrija«**, družba z o. z. v Ribnici se imenuje za upravnika konkurzne mase namesto notarja dr. Grobelnika odvetnik dr. Janc.

Odpravlja se konkurz o premoženju posestnika in trgovca **Lovra Rozmana v Voščah**, ker ni več upnikov kot eden.

Končano je poravnalno postopanje ključ. in trgovke Julija in Marije Stermenszky v Ljubljani.

Potrja se poravnava, ki jo je sklenil Franc Nedog v Ptuju s svojimi upniki.

Iz zadružnega registra

Vpisale so se naslednje zadruge: **Mlekarska zadruga v Dragatušu** pri Črnomlju, **Kmetijska zadruga v Lomu pri Tržiču**, ki bo nabavljala za svoje člane tudi gospodinjske in obrtne potrebščine, **Zadružna elektrarna v Pesnici** in **Lesna zadruga »Ljubljanski vrh« v Verdu.**

TEDEN NA LJUBLJANSKI BORZI

POSEBNO POROČILO „TRGOVSKEGA LISTA"

Devizno tržišče.

Tendenca mlačna; promet din 9,951.580·41.

Nalik prejšnjim tednom je bila tudi to pot devizna kupčija na tukajšnji borzi zelo živahna, posebno v nemških markah in angleških funtih, kajti skupni devizni zaključki, perfektuirani v minulem borznem tednu, znašajo samo 352 tisoč dinarjev manj nego v predzadnjem tednu. Značilen je pri tem porast prometa v devizi London potom privatnega kliringa za približno 1·15 milijona din in padec zaključkov v nemških markah potom privatnega kliringa za več ko 950 tisoč dinarjev ter nazadovanje deviznega prometa v avstr. privatnem kliringu za skoro 700 tisoč dinarjev.

Višina prometa, obavljenega tekom prejšnjega borznega tedna napram predzadnjemu tednu je razvidna iz sledeče razpredelnice:

Devize:	predzadnji teden	minuli teden	
	(vse v tisočih dinarjev)		
Amsterdam	119	88	
Berlin	6266	5306	priv. klir.
Bruselj	—	—	
Curih	82	94	
Din-deviza	578	195	avstr. pr. kl.
Dunaj	1021	704	inkl. pr. kl.
London	1534	2693	inkl. pr. kl.
New York	460	709	
Pariz	183	78	
Praga	7	8	
Trst	—	35	inkl. pr. kl.
Solun	3	34	boni
Stockholm	51	8	

Narodna banka je kot običajno posredovala v Curihu, Parizu in Londonu ter dala skupno za 160 tisoč dinarjev deviznega blaga.

V privatnem kliringu so, kakor v minulih tednih, stalno beležile samo devize London, Dunaj in Berlin; notice pa so bile za:

angleški funt

7., 8. in 11. junija din 237·20—238·80
9. in 10. junija din 238·—

avstrijski šiling

7. junija din 8·10—8·20
8. junija din 8·15—8·25
9. junija din 8·25—8·35
10. junija din 8·22—8·32
11. junija din 8·20—8·30

nemško marko

7. junija din 12·27 —12·47
8. junija din 12·275—12·475
9. junija din 12·30 —12·50
10. junija din 12·33 —12·53
11. junija din 12·36 —13·56

Devizna tečajnica minulega tedna očituje znatno slabljenje malone vseh tečajev onih deviz, ki notirajo na ljubljanski borzi, razen Curiha, ki je bil stalno trgovan na dosedanji bazi. V poenih izražena tečajna razlika znaša pri devizi Amsterdam — 3·25, Berlin — 4·50, Bruselj + 0·34, Curih nespremenjen, London — 0·40, New York — 7·50, Pariz — 0·73, Praga — 0·10 in Trst — 30·—.

Devize		Povpr. din	Pon. din
	1937		
Amsterdam	7. VI.	2402·16	2416·76
	11. VI.	2398·91	2413·51
Berlin	7. VI.	1749·02	1762·90
	11. VI.	1744·57	1758·40
Bruselj	7. VI.	735·19	740·26
	11. VI.	735·54	740·60
Curih	7. VI.	996·45	1003·52
	11. VI.	996·45	1003·52
London	7. VI.	215·18	217·24
	11. VI.	214·78	216·84
New York	7. VI.	4336·01	4372·32
	11. VI.	4328·50	4364·82
Pariz	7. VI.	194·52	195·96
	11. VI.	193·79	195·23
Praga	7. VI.	152·04	153·14
	11. VI.	151·93	153·04
Trst	7. VI.	228·94	232·03
	11. VI.	228·94	202·03

Efektno tržišče

Tendenca za državne papirje še vedno trdna.

Situacija na tukajšnjem efektnem tržišču je ostala bistveno nespremenjena. Od privatnih vrednostnih papirjev je tudi tokrat beležila samo Trboveljska premogokopna družba, in sicer dne 7. in 8. t. m. na bazi din 250·— za denar, din 260·— za blago, od 9. t. m. dalje pa le v ponudbi din 255·—.

Notice državnih efektov so bile za

	1937	din	din
7% inv. pos.	7. VI.	88·—	89·50
	11. VI.	88·—	89·50
8% Blair	7. VI.	96·50	97·—
	11. VI.	96·50	97·—
7% Blair	7. VI.	86·—	87·—
	11. VI.	86·—	87·—
7% Seligm.	7. VI.	99·—	101·—
	11. VI.	99·—	101·—
4% agr. obv. iz l. 1921.	7. VI.	52·—	53·—
	11. VI.	52·—	53·—
4% agr. obv. iz l. 1934.	7. VI.	51·—	53·—
	11. VI.	51·—	53·—
6% begl. obv.	7. VI.	76·50	77·50
	11. VI.	76·50	77·50
2·5% voj. škoda	7. VI.	409·—	411·—
	11. VI.	409·—	411·—

Žitno tržišče.

Tendenca nespremenjeno stalna.

Promet je bil zopet malenkosten, in sicer le v pšenici.

Cene so popustile za din 1.— pri koruzi ter ajdi, za din 2·— pa pri pšeničnih otrobih, medtem ko se je moka vseh vrst podražila za din 5·— pri 100 kg. Ostale vrste žita so beležile brez izprememb.

Na zadnjem borznem sestanku so bile dosežene te cene:

Žito:	din	din
Koruza:		
suha, s kvalitetno garancijo, franko nakladalna postaja	95·—	96·—
suh činkvantin, letine 1936, zdrav, rešetan, franko nakl. postaja	115·—	118·—
Pšenica:		
banatska, 78 kg, 2% primesi, zdrava, suha, rešetana, plačljivo proti duplikatu, franko nakladalna postaja	175·—	176·—
bačka, 78 kg, 2% primesi, zdrava, suha, rešet., plačljivo proti duplikatu, fco nakladalna postaja	175·—	176·—
Rž:		
72 kg, 2%, fco. vagon gornjebačka postaja	141·—	143·—
Ječmen:		
spomladanski, 67 kg, 2%, suh, zdrav, rešetan, plačljivo proti duplikatu, fco nakladalna postaja	138·—	141·—
ozimni, 65/66 kg, 2%, suh zdrav, rešetan, plačljivo proti duplikatu, franko nakladalna postaja	120·—	125·—
Oves:		
zdrav, suh, rešetan, fco. vagon slavonska postaja, plačljivo proti duplikatu	112·—	114·—
Ajda:		
zdrava, rešetana, siva, pariteta Ljubljana	125·—	130·—
Mlevski izdelki:		
Moka:	din	din
pšenična 0g, banatska postaja, ekskl. prometni davek, plačljivo proti duplikatu	270·—	275·—
pšenična 0g, bačka postaja, ekskl. prometni davek, plačljivo proti duplikatu	270·—	275·—
pšenična 2, bačka postaja, ekskl. prometni davek, plačljivo proti duplikatu	250·—	255·—
pšenična 5, bačka postaja, ekskl. promet. davek, plačljivo proti duplikatu	230·—	235·—
Otrobi:		
pšenični, debeli, v egal. 50 kg vrečah, bruto za neto, ekskl. prom. davek, franko vagon bačka postaja	105·—	107·—
pšenični, drobni, v egal. 50 kg vrečah, bruto za neto, ekskl. prom. davek, franko vagon bačka postaja	93·—	95·—

Lesno tržišče.

Tendenca za mehki les mlačna, za trdi les še čvrsta.

Položaj na lesnem trgu se je nekoliko poslabšal in tudi tendenca ni več tako čvrsta kot je bila, to pa zbog tega, ker je nemški trg izpadel, a cena našemu lesu za Anglijo je popustila. Medtem ko se je preje kupovalo le monte blago, po večini 24 mm deske, smreka-jelka, katero blago je pretežno jemala Nemčija, se išče zdaj večinoma ali v I/II kakovosti, 12×18 milimetrov, ali pa v III. in IV. vrsti, 12×18 mm, toda vedno le paralelno blago. Tudi za tako blago so cene danes slabše, kot so bile.

Nasprotno pa vlada večje zanimanje za tesan les, posebno za tramiče.

Zelo veliko se zadnje čase izvaža brusnega lesa za celulozo, ki notira danes na ljubljanski borzi od din 120·— do din 130·— za 1 m³ franko vagon slovenska nakladalna postaja.

Produkcija goriva se je povečala, vendar pa kljub sezoni še ni izvoza. Tudi produkcija oglja napreduje; ker se je povečala potrošnja tega blaga v naši domači industriji, so tudi cene že višje ter se še izboljšujejo.

V produkciji trdega lesa pa se kaže precejšen zastoj radi splošne kupčijske stagnacije, ki vlada sedaj v Sloveniji.

Les:

Smreka, jelka:	din	din
Hlodi I., II., monte	105·—	135·—
Brzojavni drogovi	130·—	150·—
Bordonali merkantilni	125·—	135·—
Filerji do 5/6'	130·—	140·—
Trami ostalih dimenzij	135·—	145·—
Škorete, konične, od 16 cm naprej	300·—	320·—
Škorete, paralelne, od 16 cm naprej	320·—	350·—
Škorete, podmerne, do 15 cm	225·—	265·—
Deske-plohi, kon., od 16 cm naprej	240·—	260·—
Deske-plohi, par., od 16 cm naprej	270·—	300·—
Kratice, za 100 kg	35·—	40·—
Brusni les za celulozo	120·—	130·—
Bukev:		
Deske-plohi, naravni, neobrobljeni monte	240·—	260·—
Deske-plohi, naravni, ostrorobi, I., II.	325·—	345·—
Deske-plohi, parjeni, neobrobljeni, monte	265·—	295·—
Deske-plohi, parjeni, ostrorobi, I., II.	490·—	540·—
Hrast:		
Hlodi I., II., premera od 35 cm naprej	240·—	270·—
Bordonali	820·—	920·—
Deske-plohi, neobrobljeni boules	900·—	930·—
Deske-plohi, neobrobljeni, I., II.	710·—	810·—
Deske-plohi, ostrorobi (podnice)	810·—	910·—
Frizi I., širine 5, 6 in 7 cm	750·—	800·—
Frizi I., širine od 8 cm naprej	820·—	950·—
Oreh:		
Plohi, nepar., I., II.	800·—	860·—
Plohi, parjeni, I., II.	830·—	920·—
Parketi:		
hrastovi, za m²	50·—	57·—
bukovi, za m²	39·—	46·—
Železn. pragi 2·60 m 14×24		
hrastovi, za 1 komad	32·—	36·—
bukovi, za 1 komad	22·—	25·—
Drva:		
bukova, za 100 kg	11·50	12·—
hrastova, za 100 kg	10·—	11·50
Oglje:		
bukovo, za 100 kg	38·—	43·—
»canella«, za 100 kg	43·—	48·—

*

Dne 10. t. m. je bil na tukajšnji borzi pokritni nakup:

30 m³ smrekovih in jelovih desk, 24 mm, širina od 16 cm naprej, dolžina 4 m, paralelno, pričeljeno (koniciteta do 2 cm), eksportno, suho, vezano, dobro obrobljeno, tombante originalno blago. Prevzem na licu mesta, dobava takojšnja. Plačljivo v Ljubljani, takoj, proti dokumentom. Cena din 470·— za 1 m³ franko vagon Sušak-lučka tarifa.

Povpraševanja.

Do 4.000 m³ brusnega lesa za celulozo.

Išče se večja količina desk tombante, prizmirano blago, v dimenzijah: 5/8" in 7/8" debeline, 9' z medijo, 13' dolžine, od 4" naprej medija, 6" širine.

Večje količine madrijerov v predpisanih dimenzijah.

Večje količine smreke in jelke v angleških dimenzijah.

I., II. hrastove frize: v debelini 25 mm, v širinah 5, 6, 7, 8, 9, 10 cm, v dolžinah od 25 do 95 cm in od 1 m dalje.

I. neparjene in parjene bukove stebriče (ševrone) v raznih dimenzijah, ki se interesentom naknadno sporoče.

Zaključi se lahko **blago, ki bi se** izdelovalo v prihodnjih mesecih.

Parjena, ostrorobo paralelno rezana bukovina I. in II. kvalitete.

Javorjeve neobrobljene deske I. in II. kakovosti, 18 mm debeline.

Neobrobljeni lipovi plohi I. in II.

Hrastovi boulsi.

Brestovi boulesi in neobrobljeni plohi.

Deske smreka-jelka v III. in IV. kvaliteti 18/24 milimetrov debeline, dolžina 4 m, širina od 16 cm naprej; dobava sukcesivna.

Več vagonov jelovih in smrekovih desk v III in IV. kakovosti, 12 mm in 18 mm; dobava po dogovoru.

Škorete smreka-jelka, 12 mm; dobava promptna.

Neobrobljeni hrastovi plohi v I. in II. kakovosti.

Že v 24 urah barva, plesira in kemično snaži obleke, klobuke itd. Skrobi in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6 Selenburgova ul. 3

Telefon št. 22-72

Novi gospodarski sporazum med Italijo in Avstrijo

Tri mesece trajajoča pogajanja med Avstrijo in Italijo zaradi novega gospodarskega sporazuma, so bila te dni ugodno zaključena. Glede kontingentov in preferenc ostane v glavnem vse pri starem. Avstrija dobi vse stare kontingente, Italija pa ji je poleg tega priznala še **poviške cen** za preferenčne kontingente. To velja zlasti za les, celulozo, jeklene izdelke in polfabrikate. Avstrija bo torej mogla tudi v bodoče dobaviti Italiji na leto 33.000 vagonov lesa po posebnih kreditnih ugodnostih. Nadalje je bil dovoljen Avstriji dodatni kontingent v jeklu v višini 7 in pol milijona šilingov.

Nemška industrijska proizvodnja večja

Berlinski zavod za proučevanje industrijske proizvodnje trdi v svojem zadnjem tedenskem poročilu, da se je nemška industrijska proizvodnja v prvih štirih mesecih letošnjega leta zelo povečala. V primeri s proizvodnjo v letu 1928., ki bi jo označili s 100, je znašala v letošnjem 1. četrtletju 111%, dočim je znašala lani samo 99%. S tem je najvišje stanje nemške proizvodnje v povojni dobi znatno prekoračeno. Oživljenje v nemški industriji pa je v kasnejših mesecih še napredovalo.

Posebno se je povečala delavnost v tekstilni industriji in gradbeni stroki. A tudi strojna industrija ima vedno večja naročila. Povečanje industrijske delavnosti dokazuje tudi to, da se je znatno povečala poraba električnega toka in premoga.

Ali smo res lahko zadovolini

Te dni se bo začel snimati v Dalmaciji film »Princesa korald«. Naša javnost je zaradi tega navdušena, ker pač vidi silno priznanje lepote naše zemlje že v tem, da se tuje filmsko podjetje odloči za snimanje filma v naših krajih. Javnost pač misli, da bodo obenem s filmom postali slavni tudi naši kraji in se bo zato tudi povečal dotok bogatih tujcev.

Ali pa je res treba biti navdušen, če se bodo tuji filmi snimali v naših krajih? Mislimo, da je to navdušenje čisto neutemeljeno in najbrže tudi napačno. Tudi lepota krajev predstavlja neko materialno vrednost in marsikateri film so rešili le lepi naravni posnetki. Ni baš posebno laskavo, če moramo priznati, da znajo tujci izkoristiti lepoto naših krajev, ne znamo je pa mi. Morda bomo na to resnico prišli šele potem, ko bo naravna lepota naše domovine od tujih filmskih družb že tako izkoriščena, da bo prenehala biti lepota in zanimivost. Vsake glorije je namreč enkrat konec!

Še druga nerodnost pa je pri teh snimanjih filmov v naših krajih po tujih družbah. Navadno se uporabljajo v teh filmih tudi naši ljudje kot statisti in dekoracija. Nima to za preproste ljudi vedno dobrih posledic. Civilizacija je dvorezen nož in nevarna za onega, ki nanjo ni dovolj pripravljen.

Nekaj drugega bi seveda bilo, če bi mi sami snemali film iz naših krajev, če bi imeli svojo filmsko družbo, ki bi v divnih naših pokrajinah ustvarjala filme, ki bi šli po svetu. Toda na to menda niti ne mislimo. Smo že tako navajeni, da se vsake večje stvari ustrašimo in da kar naprej rečemo, da bi to mogel izvesti le tujec.

In vendar smo se mogli že neštetokrat prepričati, kako so bili z našimi igralci ustvarjeni od tujih družb tudi najbolj uspešni filmi in vendar vemo, da imamo doma umetnike, ki bi vzdržali sijajno tudi filmsko preizkušnjo.

Tudi tisti ugovor, da nimamo zadosti denarja za ustvarjanje filmov, ne drži. Če imamo le v enem drž. proračunu desetine milijonov dinarjev samo za zgraditev ene palače, bi tudi lahko imeli nekaj milijonov za filmska dela. Če že ne iz drugega razloga, pa vsaj zato, da ne bi bili naši ljudje in naša mladina vedno le pod vtisom in vplivom tujih filmov.

Domača filmska družba! Tudi to bi morala biti ena naših važnih točk našega kulturnega in tudi gospodarskega programa. In tudi ta točka je rešljiva, če se že enkrat otresemo svoje ubijajoče malodušnosti, da se nam zdi vsaka večja stvar neizvedljiva. V resnici pa je vsaka stvar izvedljiva, samo če se prav zagrabi.

Zato ne biti navdušeni, ker smemo brezplačno dajati najlepše kulise, temveč navdušeni smemo biti šele takrat, kadar bodo te kulise služile za naš domač film!

Davčni dohodki države so se povečali

Objavljeni so bili davčni dohodki države v l. 1936. V primeri z letom 1935. se opaža splošno zviševanje davčnih dohodkov, kakor kažejo naslednje številke:

vrsta davka	1936	1935	razlika
	v milijonih din		
Splošni neposredni	1.361,0	1.210,0	+151,0
rentnina	30,2	36,5	— 6,3
dividendni	19,0	14,0	+ 5,0
uslužbenski (zas. nam.)	133,0	136,4	— 3,4
davek prodajalcev sreč in potnikov	2,4	1,9	+ 0 5
vojnica	6,8	4,1	+ 2,7
Skupni davek na poslovni promet:			
od klavnic	43,0	35,0	+ 8,0
od oseb. ki plačajo davek mesečno	260,0	218,1	+ 41,9
po trošarinskem dnevniku	40,0	30,7	+ 9,3
od dobav	20,6	11,9	+ 8,7
luksuzni davek	35,4	27,9	+ 7,5
davek drž. nam.	123,5	117,1	+ 6,4
na samce	0,6	0,6	—
obresti po čl. 149 in 7 zak. o neposred. davkih	22,5	16,3	+ 6,2

Po banovinah pa so znašali davčni dohodki države:

	1936	1935	razlika
	v milijonih din		
Beograd	325,4	301,3	+ 24,1
dravska	274,3	265,6	+ 8,7
moravska	100,8	88,5	+ 12,3
vardarska	86,6	76,4	+ 10,2
zetska	54,6	47,0	+ 7,6
donavska	516,1	460,2	+ 55,9
primorska	52,5	46,2	+ 5,8
drinska	119,0	110,1	+ 8,9
vrbaska	43,6	37,6	+ 6,0
savska	525,1	437,9	+ 87,2

Upoštevani so tu vsi davki, ki so preje navedeni. Iz objavljenih številk se vidi, da se je položaj zasebnih nameščencev poslabšal, kar pač ne govori o zboljšanju gospodarskega položaja. V splošnem pa se vidi, da se je v vseh banovinah davčna praksa poostrila in zlasti v savski banovini. To je tudi razlog, da so se relativno davčni dohodki v dravski banovini najmanj povečali. Je pa sploh veliko, da so se povečali, ko pa je imela Slovenija nad vse slabo letino. Da je plačala pri že pol milijarde din zmanjšanem narodnem dohodku za skoraj 9 milijonov din več davkov, pove pač mnogo.

Jasno sliko pa bi dobili šele, če bi bili objavljeni tudi podatki o vseh **posrednih davkih**, ki tvorijo tudi največji del državnih dohodkov. V tem primeru bi se šele prav videla davčna preobremenjenost Slovenije.

Končno bi še omenili davčno obremenitev prebivalstva v posameznih banovinah. Na glavo prebivalca je prišlo neposrednih davkov:

	1935	1936
dravski	233	240
donavski	192	216
moravski	61	70
vardarski	48	56
zetski	49	59
drinski	71	77
vrbaski	36	42
primorski	52	58
savski	166	194

Odstotek Slovenije pri plačevanju davkov stalno raste in je znašal: l. 1929 10'2%, 1930 9'7%, 1931 10'2%, 1932 13'4%, 1933 11'6%, 1934 11'6%, 1935 14'0% in 1936 14'1%.

Z upoštevanjem posrednih davkov pa bi ta odstotek še narastel.

POZOR!

Trgovci in industrijalci!

Elektro-instalacije, proračune, renoviranje in razna tovrstna popravila v mestu in na deželi izvršuje z imenom Havliček edino le

HAVLIČEK FRAN
Sv. Petra cesta št. 5
elektrotehnično podjetje
Telefon samo 34-21

Povpraševanje po našem blagu v tujini

Les in lesni izdelki:

633 — Milan: jelove deske, 15 mm debeline (vagonske ponudbe),

634 — Candia (Kreta): stavbeni les in les za zaboje,

635 — Perpignan: les razne vrste.

Deželni pridelki:

636 — Dunaj: pooblaščeni senzal na dunajski borzi išče zvezo z jugoslovanskimi izvozniki žitaric, oljnatih pogač in fižola,

637 — Brno: lipovo cvetje,

638 — St. Louis (Združ. države Sev. Amerike): oljke in olje,

639 — Basel: rženi rožički.

Proizvodi sadjarstva:

640 — St. Louis: razni likerji,

641 — Berlin: rdeče vino za rezanje.

Proizvodi živinoreje, perutninarstva in ribarstva:

642 — Zagreb: ovčje kože, 20.000 do 30.000 kož. Dobaviti je treba cif, plačilo pa proti konosmanu na akreditiv, če da dobavitelj bančno jamstvo za redno dobavo,

643 — St. Louis: sir in smetana,

644 — Ženeva: usnje in zaponke za jermena,

645 — Tourcoing (Francija): odpadki od ovčje in ustrojene kože,

646 — Praga: ocvirki za tehnične namene,

647 — Stuttgart: živalska dlaka in kožni odpadki,

648 — Hamburg: živalska dlaka.

Proizvodi rudarstva:

649 — New York City: dolgovlaknat azbest,

650 — Carachi (Indija): cement.

Razno:

651 — Basel: vinski kamen,

652 — Tel-Aviv: neka tvrdka ponuja svoje usluge na tamošnjem trgu ter je pripravljena prevzeti zastopstvo naših tvrdk,

653 — London: ponuja se zastopnik za naše tvornice krtač,

654 — Milan: prah za emajliranje.

Opombe:

Št. 1. — New York: neka tvrdka išče pripravnega zastopnika za svoje kompresorje in dvigala.

Št. 2. — Hamburg: išče se pripraven zastopnik za surovo kavo v Beogradu, Novem Sadu, Sušaku, Subotici in Ljubljani.

Št. 3. — Beograd: nemška firma išče zanesljivega zastopnika za nalivna peresa in svetlobne mrežice v Jugoslaviji.

Št. 4. — New York: ameriška tvrdka ponuja stroje za mešanje cementa in malte.

*

Izvozniki, ki se zanimajo za eno od navedenih ponudb ali povpraševanj, naj se obrnejo na Zavod za pospeševanje zunanje trgovine Beograd, Ratnički dom, ter naj pri tem navedejo: 1. številko, pod katero je blago navedeno, 2. točno označbo vrste blaga, 3. način embalaže z ozirom na tržne uzance, 4. količino razpoložljivega blaga, 5. ceno, franko naša meja ali cif pristanišče države, kamor naj pride blago, 6. plačilne pogoje in 7. rok dobave. Za boniteto tujih tvrdk Zavod ne jamči.

Rogaška Slatina

Doma in po svetu

Knez-namestnik Pavle se je zopet vrnil na svoje posestvo na Brdu.

Knez-namestnik Pavle je nakupil na beograjski spomladanski razstavi slik in kipov za 83.500 din.

Zagrebški nadškof dr. Bauer je resno obolel za vnetjem pljuč.

Za našega poslanika v Bukarešti je imenovan sedanji rimski poslanik Jovan **Dučić**, za poslanika pri italijanskem dvoru pa je imenovan dosedanji atenski poslanik Boško **Hristić**.

Glavni odbor bivše srbske demokratske stranke se je sestal v nedeljo v Beogradu. Od 90 članov, ki so bili izvoljeni l. 1928., se je udeležilo seje 50. Glavno politično poročilo sta podala Ljuba Davidović in Milan Grol. Zlasti obširno sta govorila **o hrvaškem vprašanju** ter o pogajanjih z zagrebškim delom združene opozicije. Poudarjala sta, da je sporazum mogoč, toda le na demokratični podlagi. Nekateri govorniki so poudarjali potrebo, da dr. Maček že enkrat konkretno pove, kaj hoče.

Kakor v Trstu, tako je ljubljanska opera doživela tudi na Reki velikanske triumfe. Gostovanje je dokazalo, da bi mogla Ljubljana na podlagi svojega gledališča in svoje koncertne publike prevzeti enako vlogo v mednarodnem glasbenem življenju ko Salzburg. Seveda, če ne bi bili v Ljubljani tako malo samozavestni in če bi bili malo manj malenkostni.

Za načelnika oddelka za industrijo in trgovino banske uprave v Ljubljani je imenovan **dr. Fran Ratej.**

† **Fani Ravniharjeva.** V visoki starosti 83 let je umrla v Ljubljani ga. Fani Ravniharjeva, mati podžupana dr. Vladimirja Ravniharja. Pokojnica je hči ljubljanskega meščana ter svetnika Zbornice za TOI Antona Permeta, ki je bil lastnik pekarije in gostilne v takratni Špitalski ulici. V njegovi gostilni so se zbirali naši narodni voditelji ko Levstik, Jurčič in drugi. Zgodaj se je poročila z višjim uradnikom deželnega odbora Franom Ravniharjem, ki je bil eden ustanoviteljev Južnega Sokola ter prvi predsednik Glasbene Matice. Živahno se je udeleževala narodnega dela ter si pridobila za razvoj našega glasbenega življenja ter tudi za narodno prebujenje Ljubljane velikih zaslug. Plemeniti pokojnici bodi ohranjen blag spomin! Naše iskreno sožalje žalujočemu podžupanu!

Večja skupina ameriških slovenskih izseljencev je prišla na obisk v svojo staro domovino. Na ljubljanskem kolodvoru so bili zelo lepo sprejeti. Ogledali so si tudi velesejem ter nakupili prav mnogo spominčkov.

V Južno Srbijo je prišel češkoslovaški rudarski strokovnjak prof. Stočes, da pregleda za račun neke češkoslovaške kovinske industrije naša rudna ležišča.

Iz vladnih krogov se izjavlja, da vprašanje elektrifikacije naših železnic še ni aktualno, dokler se ne izda uredba o elektrifikaciji.

Ustanovitev nabavljalne zadruge industrialcev je bila odgodena, ker je prišlo na ustanovno skupščino premalo industrialcev.

Nova Putnikova podružnica je bila odprta v Ptuju.

Mestna občina v Petrovgradu je sklenila, da zgradi veliko in moderno tržnico. Kdaj bo tak sklep napravila tudi ljubljanska občina?

Tretji šahovski turnir za mojstrstvo Jugoslavije se je pričel v soboto v Rogaški Slatini.

Srbski listi napovedujejo, da bo letošnja žetev pšenice in drugih žit nekoliko slabša od lanske.

Iz Italije poročajo, da bo letošnja italijanska žetev zelo dobra in da bo mogla Italija kriti skoraj vso svojo potrebo.

Vagon poln radijskih aparatov in filmov je zgorel na progi Zidani most—Ljubljana.

Narodni svet v Švici je odklonil predlog o prepovedi prostozidarstva s 107 proti dvema glasovoma.

Federalni svet v Združenih državah Sev. Amerike, v katerem je zastopanih 23 veroizpovedi, je sprejel resolucijo proti nemškim narodnim socialistom.

Med Parizom, Beyrouthom in Jeruzalemom se vodijo pogajanja, da bi se Židje začeli naseljevati v Libanonu. Maronitska duhovščina je že začela pripravljati prebivalstvo Libanona, da bi to naseljevanje ugodno sprejelo.

Francoski parlament je dovolil kredit 20 milijonov frankov za podpiranje prostovoljcev, ki se vračajo iz Španije v Francijo.

Japonska ima tajni načrt za svoje pomorsko oboroževanje, piše londonski »Daily Telegraph«. Po tem načrtu bo izdala Japonska v 5 letih za povečanje svoje mornarice 800 milijonov mark. Še letos bo zgradila 2 veliki oklopnici. List vprašuje angleško vlado, če ne sili ta oborožitveni načrt tudi Anglije k povečanju njenega oboroževanja.

Na Bavarskem so organizirali kampanjo za večjo potrošnjo sira, ker so skladišča sira prenapolnjena.

V Italiji se je zopet začela velika nabiralna akcija starega železja. Železne ograje okoli palač in ministrstev bodo nadomeščene z betonskimi.

Da bi povečala konsum vina in s tem pomagala vinogradnikom, je madžarska vlada odredila, da se v določenih gostilnah zaračunata vsakemu gostu pri kosilu in večerji še dva decilitra vina, brez ozira na to, če je to vino spil ali ne. Seveda pa so tudi gostilne, v katerih se ne točijo nobene alkoholne pijače.

Ameriško vojno ministrstvo je naročilo pri ameriških tvornicah 170 bombarderjev.

Nemško vojno letalo se je ponesrečilo v bližini Detmonda. Vseh 6 oseb posadke je ubitih.

Blagovni kolodvor v Halle a/S v Nemčiji je do tal pogorel. Pogorelo je 120 polno natovorjenih in 54 praznih vagonov ter 400 ton blaga v skladiščih. Kompleks stavb, ki je meril 25.000 m², je pogorel do tal. Pet delavcev je zgorelo, več pa jih še pogrešajo. Mnogo pa je bilo zelo nevarno opečenih. Vzrok požara še ni ugotovljen.

Zunanja trgovina

Naš izvoz bakra je dosegel v aprilu 4300 ton, dočim je znašal pred enim letom le 2450 ton. Istočasno se je povišala prodajna cena od 9694 na 17.500 din.

Romunski trgovinski minister je izjavil, da se ustanovi v kratkem v Bukarešti trgovska zbornica Male antante, katere glavni namen bo povečanje gospodarskih stikov med državami M. A.

Radio Ljubljana

Ponedeljek, dne 14. junija: 12.00: Plošče — 12.45: Vreme, poročila — 13.00: Čas, spored, obvestila — 13.15: Plošče — 14.00: Vreme, borza — 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30: Nac. ura — 19.50: Zanimivosti — 20.00: Kallman: Fortissimo, operetni potpuri (plošče) — 20.10: Zdravstvena ura (dr. A. F. Ferenčak) — 20.30: Prenos iz katedrale v Zagrebu: Koncert Glasbene akademije — 21.40: Plošče — 22.00: Čas, vreme, poročila — 22.15: Koncert suit (radijski orkester).

Torek, dne 15. junija: 12.00: Plošče — 12.45: Vreme, poročila — 13.00: Čas, spored, obvestila — 13.15: Radijski orkester — 14.00: Vreme, borza — 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30: Deset minut zabave — 20.00: Harmonisti pojo (plošče) — 20.10: O javnih delih v dravski banovini — 20.30: Glasbeno dramatični večer. Sodelujejo: Milan Skrbinšek, čl. nar. gled., gdč. Majda Skrbinškova in radijski orkester — 22.00: Čas, vreme, poročila, spored — 22.15: Radijski orkester.

Sreda, dne 16. junija: 12.00: Glasba severnih Slovanov (plošče) — 12.45: Vreme, poročila — 13.00: Čas, spored, obvestila — 13.15: Plošče po željah — 14.00: Vreme, borza — 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30: Nac. ura — 19 50: Šah — 20.00: Ingelbrecht: Zadnje igračke (plošče) — 20.10: Godala — III. del (dr. A. Dolinar) — 20.30: Pevski sekstet »Mladost« — 21.15: Plesna glasba na dveh klavirjih (izvajata gdč. B. Šaplja in S. Hrašovec) — 22.00: Čas, vreme, poročila — 22.15: Originalna švicarska godba (bratje Malenšek).

Perzijske in turške preproge

prodaja po zelo nizkih cenah tvrdka

ORIENT-KARPET

na VELESEJMU, Paviljon F št. 119/23

Obiščite nas!

Izdajatelj »Konzorcij Trgovskega lista«, njegov predstavnik dr. Ivan Pless, urednik Aleksander Železnikar, tiska tiskarna »Merkur«, d. d., njen predstavnik Otmar Mihalek, vsi v Ljubljani.